

50 năm sau Sổ tay viết lại (3-4)

© Đinh Từ Thức

Contents

50 năm sau Sổ tay viết lại (3-4)	1
Contents	1
- Người Việt tàn sát Người Việt (3)	1
- Mùa Chịu Nạn, Mùa Giải Phóng (4)	8

50 năm sau Sổ tay viết lại:

- Người Việt tàn sát Người Việt (3)

([Da màu](#), 2/4/25)

Ký giả quân đội Phạm Huấn ([Hình PH](#)) - Ký giả dân sự Nguyễn Tú ([SBTN-DC](#))

21-3-75: Thiệt hại về người và vũ khí

Theo ghi nhận của Phạm Huấn vào ngày thứ 5 của cuộc di tản trên Liên Tỉnh Lộ số 7:

80% lực lượng chiến xa nặng M-48, M-41 và những khẩu đại bác khổng lồ 175 ly của Quân Đoàn II bị tiêu hủy. Hàng trăm ngàn tấn chiến cụ trở thành tro bụi. Đoàn quân tinh nhuệ mũ nâu Biệt Động Quân, với 7 Liên Đoàn, quân số khoảng 10 ngàn, bị thiệt hại gần một nửa. Đa số, nếu không muốn nói là hầu hết, không được chiến đấu trực diện với quân thù trong trận cuối cùng. Họ chết tức tưởi, oan nghiệt bởi những trận mưa pháo của Bắc quân!

17 giờ 30:

4 trái bom của Không Quân (VNCH) thả trúng vị trí phòng thủ của 2 Tiểu Đoàn BĐQ có chiến xa bảo vệ — 4 chiến xa M-48 bị cháy. BĐQ thiệt hại rất nặng.

22-3-75: Mặt trận Khánh Dương bùng nổ

Khánh Dương là một quận ở phía Đông Ban Mê Thuột, phía Nam Phú Yên, và Tây Bắc Nha Trang, thuộc tỉnh Khánh Hòa. Kế hoạch của Tổng Thống Thiệu là rút từ Cao Nguyên Kontum-Pleiku ở phía Bắc xuống Duyên Hải, đánh chiếm lại Ban Mê Thuột, rồi cố giữ từ Tuy Hòa, xuống phía Nam. Lãnh thổ VNCH sẽ còn khoảng từ Vĩ Tuyến 12 tới Cà Mau. Nhưng Bắc quân đã dốc toàn lực, mở mặt trận Khánh Dương, tiến thẳng xuống Nha Trang.

Theo Phạm Huấn:

22-3-75, ba Sư Đoàn chính quy Cộng Sản Bắc Việt kéo về Khánh Dương, với ý đồ tiến thẳng xuống miền Duyên Hải, và đánh chiếm Nha Trang. Nha Trang mất, đương nhiên Bình Định Phú Yên mất theo.

Đúng 7 giờ 30 sáng, một "trận địa chấn" kinh hồn. Hàng ngàn trái đại bác của địch nã vào trên tuyến phòng thủ. Sau đó là chiến xa, và biển người.

9 giờ 05, Cộng quân bắn đại bác 122 ly vào Chi Khu Khánh Dương. Có báo cáo 12 chiến xa Bắc Việt xuất hiện gần Khánh Dương. Địch không nguy trang, tiếp tục tiến về Khánh Dương.

10 giờ: Lực lượng Chi Khu Khánh Dương bỏ chạy.

11 giờ 45: Nhảy Dù yêu cầu Không Quân đánh một đoàn chiến xa BV, khoảng 20 chiếc, đang tiến về phía đèo M'Drak.

14 giờ 00: Một phản lực cơ rớt tại mặt trận Khánh Dương.

14 giờ 15: Thêm 7 chiến xa BV xuất hiện tại Bắc Khánh Dương.

16 giờ 00: Tại mặt trận Khánh Dương, có rất nhiều chiến xa đủ loại của BV xuất hiện. Phía ta, chỉ có Thiết Vận Xa M-113 chở quân; không có chiến xa nào thuộc loại M-48, M-41.

Ghi nhận vào cuối ngày:

- Đoàn quân di chuyển về Phú Yên vẫn ngưng tại chỗ.
- Địa Phương Quân Ninh Thuận và Khánh Hoà bị thiệt hại nặng.
- Mặt trận Khánh Dương nặng nề. Chiến xa và những đoàn xe chở Cộng quân tiến tới từ khắp hướng: Bắc, Đông và Tây. Nhờ các phi công phản lực A-37 đã chặn được sức tiến quân vũ bão của địch.

Cùng ngày 22 tháng 3, Nguyễn Tú ghi lại tình cảnh của hàng ngàn người dân khốn khổ, đi theo đoàn quân di tản từ Cao Nguyên xuống Duyên Hải. Qua bài báo 3 cột trang nhất, tựa đề **Cả trăm ngàn người kẹt lại Cung Sơn đang đỏ mắt nhìn về phía biển**, trên Chính Luận, số báo đề ngày 25-3-75, nguyên văn như sau:

CUNG SƠN, 22-3.- Đoàn quân xa và dân xa di tản từ Kontum, Pleiku, Phú Bổn từ Chủ Nhật 16-3 đã tới địa phận Sơn Hòa thuộc tỉnh Phú Yên. Quận lỵ quận Sơn Hòa mang tên Cung Sơn, cách Tây tỉnh lỵ Tuy Hòa khoảng 60 cây số. Hiện còn ba đoàn gồm hàng ngàn quân và dân xa đậu tại ba đoạn khác nhau trên Tỉnh Lộ 7, giữa khoảng Cung Sơn và Tuy Hòa.

Đổ dốc và chật chột

Các đoàn xe đã phải đổ hai cái dốc trước khi tới bờ Sông Ba để qua sông sang Quận Hiếu Xương, cũng thuộc tỉnh Phú Yên. Hai cái dốc đó, một cái dốc tới 60 độ, một cái tới 45 độ, đã gây cho một vài chiếc quân xa và dân xa khi đổ dốc mất thăng bằng lâm nạn, do đó cảnh kẹt xe thêm trầm trọng. Nhưng rồi những chiếc xe lâm nạn đã tự gây thêm chết chóc đó cũng được kéo qua bên để các đoàn xe sau từ từ đổ hai dốc.

Hiện Công Binh của ta đang trải những vĩ sắt trên khúc Sông Ba nơi nước tương đối cạn. May là mùa khô nước cạn, nếu gặp mùa mưa thì đoàn xe khó có lối thoát. Một số gia đình binh sĩ và các thương binh khoảng 500 người đã được trực thăng cấp cứu di tản về Tuy Hoà.

Cả trăm ngàn người, hàng ngàn quân xa và dân xa vẫn còn bị kẹt bên bờ Sông Ba, trong khi quân tình đội Cộng Sản tại Phú Yên phục kích một quãng đường dài 10 cây số cách Tây Tuy Hoà khoảng 15 cây số. Thành phần Cộng Sản phục kích tại đoạn

đường này gồm hai tiểu đoàn địa phương K13 và 96 thuộc lực lượng tình đội Cộng Sản. Địa Phương Quân của ta tại Phú Yên được phi pháo yểm trợ đang gắng sức đánh bật các chốt phục kích này để mở đường cho đoàn quân và dân xa chạy được về Tuy Hoà. Cho tới hôm nay, các chốt của địch quân vẫn chưa thanh toán được hết. Trong khi đó, Chuẩn Tướng Phạm Duy Tất đã tổ chức phòng tuyến ở đoạn hậu gồm có các chiến sĩ BĐQ và Thiết Kỵ để bảo vệ cho đoàn xe an toàn trong lúc chờ khúc dưới được giải toả chốt của Cộng quân.

Đoạn hậu

Trục giao thông từ Cung Sơn tới bờ Sông Ba sang Quận Hiếu Xương đã được các chiến sĩ BĐQ và Thiết Kỵ giữ an ninh cho các đoàn xe và đồng bào vượt lên trước. Đoạn hậu của lực lượng BĐQ thuộc Liên Đoàn 22 đi bộ từ Kontum qua Pleiku, Phú Bổn, sau bảy ngày đi bộ băng rừng, thành phần tiền phong đã bắt tay được với một đơn vị BĐQ tại Sơn Hòa. Sư Đoàn 22 BĐQ đã băng rừng hơn 300 cây số dẫn dắt một số đồng bào đồng đảo chưa thể ước lượng được là bao nhiêu. Trong khi đó, nhiều thành phần của SĐ 320 chính quy BV đang cố gắng từ Ban Mê Thuật thốc lên bên tập đoàn hậu, quân của Tướng Tất có nhiệm vụ trì hoãn chiến với địch khi chúng xuất hiện. Đó là Liên Đoàn 22 BĐQ của ta như đã nói trên. Tính tới hôm nay, vào khoảng 50 chiến sĩ của LĐ này đã hy sinh khi chạm súng với địch quân trong cuộc băng rừng dài hơn 300 cây số và thi hài họ đã được chôn cất trong rừng. Khoảng 50 chiến sĩ khác bị thương. Liên lạc vô tuyến cho biết, tất cả 50 chiến sĩ bị thương này được các chiến hữu dìu, cõng, cáng, không bỏ lại một ai. Do đó cuộc Đông tiến của LĐ 22 BĐQ đi hậu tập để trì hoãn chiến với địch quân đang gặp khó khăn. Cuộc giải toả 10 cây số chốt của Cộng quân gần thị xã Tuy Hoà phải gấp rút thanh toán trong một hai ngày, nếu không, ta e ngại có thể bị Cộng quân pháo kích vào các đoàn xe. Dù chỉ với cối nhẹ 60 hay 82 ly, cuộc pháo kích này, tới nay chưa xảy ra, có thể gây hỗn loạn và chết thảm của đám đồng bào đã cố lết về được ranh giới miền "Tự do Dân chủ" là thị xã Tuy Hoà. Những người không có xe, đi bộ bằng phương tiện thiên nhiên là đôi chân của họ, vợ chồng bồng bế dắt diu con thơ cùng các ông già bô lão đã lội qua những chỗ khúc sông cạn nước tiếp tục thất thểu, ngác ngơ hy vọng lết được đến Tuy Hoà.

23-3-75: Chặn Cộng quân bằng bom CBU

10 giờ 30: Tướng Phú bay đến Phú Yên. "*Đại Tá Tỉnh Trưởng vẫn quần áo đẹp, giầy 'láng coóng' tường trình các 'chốt' gần Tuy Hoà...cực kỳ nan giải. Tiểu Đoàn Địa Phương Quân Phú Yên bị thiệt hại khá nặng. Tinh thần xuống dốc. Bi thảm!*"

12 giờ 15, Tướng Phú bay trên vùng Cung Sơn quan sát đoàn xe di tản. Trở ngại quan trọng cho cuộc rút quân, cây cầu dài 300 thước trên Sông Ba, hy vọng xong đêm nay.

14 giờ 00, xe kéo pháo và chiến xa địch kéo về Tây Bắc Khánh Dương.

14 giờ 30, Sư Đoàn 23 và Bộ Chỉ Huy các Tiểu Đoàn Địa Phương Quân rút khỏi mặt trận Khánh Dương, làm Tướng Phú nổi giận.

16 giờ 05: 8 quả bom CBU (Cluster Bomb Unit – Đơn vị Bom Chùm) vừa được thả xuống các "chốt" quan trọng của Cộng quân, cách 5 phút một quả. Đây là loại bom

mới, cực mạnh, đắt tiền, và “vô cùng ... hữu hiệu”, giúp các lực lượng đánh chốt lên tinh thần.

24-3-75: Qua cầu và phá Chốt 42

9 giờ 30: Cây cầu dài nhất trên Liên Tỉnh Lộ 7 đã làm xong. Hy vọng đoàn xe về tới Phú Yên hôm nay.

9 giờ 45: Thời tiết xấu. Phi tuần đánh bom CBU trước 10 giờ không thực hiện được. Chốt gai góc nhất còn lại, là “chốt 42”, Đồn Đại Hàn cũ, có giao thông hào và kiên cố “*Đặc công Việt Cộng tới sát đoàn xe, ném lựu đạn và bắn súng nhỏ vào đồng bào. Thương vong gần 100 người.*”

13 giờ 30: Đích thân Tướng Phú gọi cho Đại Tá Thảo, Chỉ Huy Trưởng Căn Cứ Không Quân Phan Rang, khẩn thiết yêu cầu cho 10 phi tuần A.37 đánh Chốt 42, để đoàn xe có thể đi qua, trước khi Cộng quân kéo tới đánh phá.

15 giờ 45: Tin vui, phi tuần CBU 55 chuẩn bị cất cánh tại Phan Rang. Sau đó là những phi tuần bom lửa (Napalm), dẹp chốt 42 để đoàn xe qua.

16 giờ 03: Tin sét đánh! Đang đợi A-37, Tướng Cầm, Phụ Tá Tướng Phú thất thanh báo cáo: “Chiến xa Cộng Sản BV.. bên tập phía sau đoàn xe”!

Điều lo sợ mà Nguyễn Tú viết ngày 22-3 là nó chưa xảy ra, bây giờ, nó bắt đầu xảy ra vào chiều 24-3.

Lời Phạm Huấn:

Bắc quân từ khắp ngả kéo tới, sau những trận pháo như mưa vào đoàn người, đoàn xe. Lực lượng địch hôm nay thật hùng hậu. Có ít nhất là hai Trung Đoàn của SĐ 320 Cộng Sản BV, và những đơn vị pháo, đã bám sát đoàn xe, từ ngày thứ ba của cuộc rút quân. Sự hiện diện của SĐ 320 tại Khánh Dương, chỉ là một phần của SĐ này; cùng với các SĐ F10 và 316 Cộng Sản BV.

15 phút đầu của trận tấn công ban ngày này, Bắc quân cắt đoàn xe thành ba khúc. Bốn chiến xa M-41 còn lại bị bắn cháy, làm tắc nghẽn đường rút quân. Phía sau, và Bộ Chỉ Huy Hành Quân BĐQ bị đánh nặng nhất. Chỉ huy cuộc rút quân, Tướng Phạm Duy Tất, bây giờ là ...Tiểu Đoàn Trưởng. Ông và Đại Tá Cao Văn Uy (Phụ Tá Tướng Tất), cùng chỉ huy một Tiểu Đoàn BĐQ và Bộ Tham Mưu vừa đánh, vừa chạy. Kinh hoàng và hỗn loạn. Tiếng kêu khóc, rên xiết, thảm thương...vang động một góc trời, tạo thành một thứ âm thanh ai oán, chết chóc.

17 giờ 01: Tiếng phản lực cơ gầm thét. Hai cánh đại bàng xuất hiện. Cứu tinh tới!

Những người dân khốn khổ, những quân nhân tài xế quân xa, và những người lính đi với gia đình, quên cả nguy hiểm, ngẩng đầu lên nhìn đoàn chim cánh thép. Lẫn trong tiếng than khóc kinh hoàng, còn có cả những tiếng hò hét, hô hoán, vang lừng...

Mục tiêu chính là chốt 42, và phi tuần đầu là đánh CBU, nhưng qua máy truyền tin, hai phi công biết quân dân bạn đang gặp nạn phía dưới, đã áp dụng kỹ thuật “dương Đông kích Tây”, nhào lên lộn xuống nhiều lần, làm Bắc quân hoang mang. Lợi dụng tình thế, BĐQ chỉnh đốn lại hàng ngũ. Trước khi 8 trái CBU đánh thẳng vào mục tiêu chốt 42. Tiếp theo là những phi tuần bom thường và bom lửa, giúp các chiến sĩ BĐQ chặn được cuộc tàn sát tập hậu của Cộng quân. Nhưng một trái bom đã rơi trúng vị trí một Đại Đội quân bạn. Thương vong, đau đớn!

Khi đoàn chim sắt đã bay đi, anh em BĐQ vẫn giao chiến với Bắc quân ở một làng phía Nam Cung Sơn.

19 giờ 00: Đoàn xe mới sang sông khoảng 1.000 cái. Chưa biết rõ kết quả đánh chốt 42. Trời tối. Chuẩn bị chiến đấu tại chỗ.

20 giờ 00: Tướng Phú than "Đau đớn, thất bại". Đồng bào tràn đi ...vô tổ chức, không giữ được trật tự, kỷ luật.

24 giờ 00: Tướng Tất cho biết, hy vọng cả đêm sẽ sang sông được 2.000 xe.

25-3-75: Tả tơi tới đích Tuy Hoà!

Sáng 25-3, ngày thứ chín của cuộc di tản, vẫn chưa biết rõ kết quả vụ đánh bom chốt 42 hôm trước.

10 giờ 00: Đại Tá Cao Văn Uyỷ, Phụ Tá Tướng Tất tường trình: Hầu hết xe quân đội đã sang sông, khoảng 2.000 cái. Tướng Tất ra lệnh: "Mở đường máu" để tiến vào Phú Yên.

11 giờ 00: Tất cả xe quân đội đã qua sông, chỉ còn xe dân sự.

13 giờ 00: Lực lượng chiến xa dẫn đầu đoàn xe, đoàn quân về tới Tuy Hoà! Hò hét, reo mừng. Hân hoan lộ trên nét mặt mọi người.

Tuy nhiên, đây mới chỉ là lực lượng chiến xa dẫn đầu đoàn xe về tới Tuy Hoà. Đoàn xe vẫn còn kẹt chốt ở Phú Thứ. Những chiếc đầu tiên chỉ về tới Tuy Hoà vào lúc 17:30. Rồi xe, quân và dân, tiếp tục tiến về suốt đêm, cho đến sáng hôm sau.

– "Đại Lộ Kinh Hoàng" ngoài Huế: 2 ngày, 15 cây số.

– "Liên Tỉnh Lộ Máu 7" Pleiku-Phú Yên: 9 ngày, 9 đêm, 300 cây số!

Kiểm điểm thiệt hại về chiến xa, theo Phạm Huấn:

Khi rút khỏi Pleiku sáng 17-3-75, Lữ Đoàn II Thiết Kỵ QĐ II có hơn 100 chiến xa đủ loại, với những chiến xa nặng tối tân, như M-48 và M-41. Trưa 25-3, về tới Phú Yên, chỉ còn 13 Thiết Vận Xa M-113.

Về người, hàng trăm ngàn dân, tuy đã bị Chính Quyền Trung Ương định "cho 'thăng' Cộng Sản", không biết chắc có bao nhiêu ngàn đã tự ý ra đi với đoàn quân, và bao nhiêu người đã thiệt mạng trong chín ngày đêm trên Tỉnh Lộ Máu và núi rừng lân cận.

1-4-75: Quân Đoàn II... không còn nữa!

Tuy đoàn di tản, sau bao cực khổ và chết chóc, cuối cùng đã về tới đích Tuy Hoà. Nhưng nơi đây không còn là đích an toàn như dự kiến. khắp nơi, từ Quảng Trị, Huế, Đà Nẵng, đến Đà Lạt, Nha Trang, nơi nào cũng đã, hoặc đang bỏ chạy. Thành ra, di tản cũng như không!

Suốt một tuần sau khi đoàn di tản về tới Tuy Hoà, theo Phạm Huấn, "Tướng Phú như một người bị... rối loạn!!!" Ông không biết làm gì, cư xử ra sao, cho đến chiều ngày 1 tháng 4, 1975.

17giờ 50: Tướng Phú tới Bộ Tư Lệnh Sư Đoàn 2 Không Quân, gần Phi Trường Nha Trang. Tuy có báo trước, nhưng không thấy ai chờ đợi hay đón tiếp như thường lệ. Vào văn phòng, Tướng Phú hất hàm hỏi:

– Có chuyện gì xảy ra?

Tướng Nguyễn Văn Oánh, Chỉ Huy Trưởng Trung Tâm Huấn Luyện Không Quân Nha Trang, đáp:

– Tôi muốn thưa với Thiếu Tướng, tôi được chỉ định làm Tư Lệnh Mặt Trận Nha Trang, vì **Quân Đoàn II... không còn nữa!**

Vẫn theo Phạm Huân: Phần còn lại của Quân Đoàn II được sát nhập vào Quân Đoàn III trong một lễ bàn giao tại Phan Thiết, giữa Tướng Phú và Tướng Nguyễn Văn Hiếu, Tư Lệnh Phó Quân Đoàn III, vào sau 2 giờ trưa, ngày 2-4-75, kết thúc đời binh nghiệp của Tướng Phạm Văn Phú.

Tướng Phú đã tự tử chết tại Sài Gòn, trưa 30-4-1975, sau khi nghe Trung Tướng Dương Văn Minh đầu hàng Cộng Sản.

Trong bài gửi đi từ Quận Hiếu Xương ngày 25-3, đăng trên Chính Luận, với tựa lớn ba cột trang nhất **100 NGÀN NGƯỜI ĐÃ VỀ TUY HÒA**, và đoạn cuối bài, với tựa nhỏ:

Địch “thắng” lớn

Nguyễn Tú viết:

Trong khi chốt cuối cùng của địch bị tiêu diệt vào ngày 25 tháng 3, dù đã được khuyên “không nên mạo hiểm, phải chờ giải toả”, một số đồng bào khoảng 100 người, gồm già trẻ lớn bé, đi bộ hoặc đi xe 2 bánh, sau khi qua được cầu nổi để tới hữu ngạn Sông Ba, đã theo lộ 436 đi luôn. Tới núi Hương, tức cách ngã ba Quốc Lộ 1 và lộ 436 vài cây số, đoàn người đã bị đại liên địch của chốt chốt này quật liên hồi. Đường như tất cả đã bị tàn sát. Có lẽ không ai chạy thoát.

Phạm Huân và Nguyễn Tú

Vào lúc 20 giờ ngày 21 tháng 3, 1975, là ngày thứ năm của cuộc di tản, Phạm Huân viết về Nguyễn Tú:

Những bài báo ký giả Nguyễn Tú viết về Đoàn Quân triệt thoái đăng trên báo Chính Luận, được Đài Phát Thanh Hà Nội và Đài Phát Thanh Giải Phóng đọc nguyên văn. Tướng Phú gọi tôi khiển trách: “Tôi bị phiền nhiều quá vì báo chí... các Anh!”

Tôi yên lặng chịu trận, Ký giả lão thành Nguyễn Tú là người tôi rất kính trọng – Mùa Xuân vừa rồi, ông đã ăn Tết với anh em Biệt Động Quân cả ... tuần lễ tại Mặt Trận Bắc Kontum –Khi đoàn quân tăng viện xuống Phước An, Ông yêu cầu được nhảy theo đơn vị đầu tiên.

Hôm rời Pleiku, tôi “gởi” ông... bay theo Tướng Tất. Nhưng sau đó, ông đã xin đi theo đường bộ với Đoàn Xe, và những đơn vị Biệt Động Quân.

Những bài báo ông viết rất có giá trị. Đó cũng chỉ là một phần của đau thương, kinh hoàng... đã xảy ra trong cuộc rút quân, trên con đường của Tử Thần: Liên Tỉnh Lộ 7!!!

Tại sao Đài Hà Nội và Đài Giải Phóng cho đọc nguyên văn những bài của Nguyễn Tú?

– Vì họ nghĩ rằng nội dung những bài đó có lợi cho họ.

Lợi ở chỗ nào?

– Nêu cao được chiến công của họ trong sứ mạng giải phóng Miền Nam.

Chiến công gì?

– Giết được nhiều quân dân địch. Đúng với chủ trương đường lối của Đảng:

*Giết, giết nữa, bàn tay không phút nghỉ,
Cho ruộng đồng lúa tốt, thuế mau xong,
Cho đảng bền lâu, cùng rập bước chung lòng,
Thờ Mao Chủ tịch, thờ Sít-ta-lin bất diệt*

– Tố Hữu

Không phải Quân Nguyên, Quân Thanh đánh Quân Nam.

Sau Hiệp Định Genève 1954, không còn Quân Pháp đánh Việt Minh.

Sau Hiệp Định Paris 1973, không còn Quân Mỹ đánh Việt Cộng.

Năm 1975, chỉ có người Việt giết người Việt.

Chính xác hơn: Cộng Sản Việt giết dân Việt, từ cả hai phía,

Bắc và Nam.

Dân Bắc bị đẩy ra trận, giết dân Nam.

Đảng là “Bên Thắng Cuộc”.

Dân là bên thua cuộc, là “thế lực thù địch”.

“Công An Nhân Dân chỉ biết còn Đảng còn mình”.

1975: Bên thua cuộc, ai chưa chết, đi tù.

2025: Tác giả “Bên Thắng Cuộc”, cũng ở tù!

Hầu hết Tướng Bắc, Tướng Nam không còn nữa.

Chỉ còn Đảng!

50 năm, mỗi 30 tháng Tư,

Kỷ niệm tưng bừng!

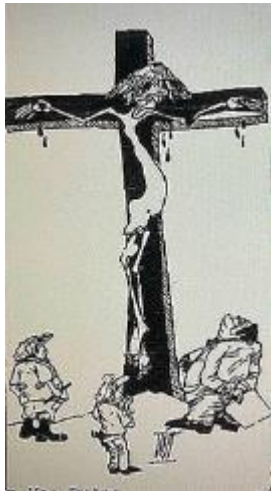
*Tôi bước đi
Không thấy phố
- không thấy nhà
Chỉ thấy mưa sa
trên màu cờ đỏ.*

– Trần Dần (“Nhất Định Thắng”) Màu máu!

50 năm sau Số tay viết lại (kỳ 4):

- Mùa Chịu Nạn, Mùa Giải Phóng (4)

I. Chuyện xưa

- Ảnh minh họa:

https://damau.org/wp-content/uploads/2025/04/clip_image002_thumb.jpg

Điều thú vị nhất của nghề làm báo là luôn có sự mới lạ. Ngày nào cũng có chuyện mới, không nhàm chán, nhưng đôi khi cũng kẹt, vì bí đề tài. Người viết, người vẽ, mỗi khi băn khoăn tìm đề tài, cách tiện nhất là hỏi đồng nghiệp.

Ngày 26 tháng 3, 1975, họa sĩ Ngọc Dũng (Nguyễn Ngọc Dũng: 1931-2000), người dùng bút hiệu *TUÝT*, ký trên các biếm họa hàng ngày trên trang 3 Chính Luận, gặp người viết tại toà soạn, hỏi: Bí quá ông ơi, vẽ cái gì bây giờ?

Sắp đến Lễ Phục Sinh, lại gặp lúc tình hình đất nước quá bi đát, nhất là sau những trận mưa pháo tàn sát dân quân di tản từ Pleiku-Kontum mới xảy ra trên đường số 7, được mô tả tỉ mỉ qua những bài Nguyễn Tú gửi về, tôi trả lời: Ông theo đạo Phật, nhưng chắc cũng biết Tượng Chịu Nạn của Công Giáo, Chúa bị đóng đinh trên Thập Giá như thế nào. Ông có thể vẽ cảnh này, nhưng trên Thập Giá, thay vì Chúa, là Việt Nam bị đóng đinh.

Tôi còn góp một số chi tiết: Phía Bắc VN, giáp giới với Tàu, giống hình nón, có thể vẽ thành cái nón cho người dân Việt khổ khổ đội. Thân hình người bị đóng đinh oằn đi vì đau đớn, là bản đồ VN. Phía dưới, “vòng số 3” gồm cái rún là Sài Gòn, và đồng bằng Sông Cửu Long. Thêm tay chân chỉ còn da bọc xương, là có một cảnh “Việt Chịu Nạn” hoàn hảo.

Qua hình ảnh quen thuộc về cuộc khổ nạn của Chúa, Giáo Dân còn thấy mấy tên lính, một tên cầm giáo, đứng dưới chân Thập Giá, ngửa mặt nhìn lên. Theo dõi khi nào nạn nhân thực sự qua đời. Nhóm này thường được gọi chung là “quân dữ”.

Tôi đề nghị với Ngọc Dũng, đám “quân dữ” này, ông chỉ cần vẽ ba tên: Một tên, mặc quần áo cao bồi, đeo súng ngắn; ông biết là ai rồi. Hai tên kia, mập, y phục và dáng vẻ lãnh tụ; ông cũng biết họ là ai rồi. Thế là đủ.

Đã có đề tài, Ngọc Dũng vui vẻ chào, vội ra về, để vẽ.

Đêm hôm đó, ba người của Chính Luận bị bắt, trong đó có tôi.

- https://damau.org/wp-content/uploads/2025/04/clip_image004_thumb.jpg

Trên báo Chính Luận, số đề ngày 28-3-75, phát hành chiều 27-3, mẫu tin một cột bên cạnh tên báo, viết:

Đêm qua nhà chức trách **bắt giữ 3 ký giả Nhật báo Chính luận**

SAIGON. 27-3, - Đêm qua, nhà chức trách đã bắt giữ ba ký giả hiện đang cộng tác với nhật báo Chính Luận. Ba ký giả đó là các ông Đậu phi Lục, Nguyễn hữu Dương và Đinh từ Thức.

Gia đình ba ký giả trên đã cho biết việc bắt giữ xảy ra vào khoảng 1 giờ đêm sau khi xét nhà lâu khoảng 1 tiếng đồng hồ. Cũng theo tin trên, biên bản xét nhà ghi nhận không thấy có tang chứng gì về tình trạng bất hợp pháp của các người bị bắt.

Chúng tôi đã không bị bắt vì hí hoạ của TUYẾT, mà là nạn nhân của “chiến dịch Trường Giang”, một cuộc tẩy thanh loại trừ “âm mưu đảo chính”. Một “âm mưu” tưởng tượng của vị tổng thống cực kỳ lo sợ đảo chính, sau khi chính ông đã tham dự và chứng kiến hậu quả cuộc đảo chính đẫm máu 1963 (Tôi đã viết về điều này trong loạt bài “Tù trại giam đến trại Guam” vào tháng 2, 2015).

Cũng trên trang 3 cùng số báo này, có đăng biếm họa “Việt Chịu Nạn” của TUYẾT.

Tất nhiên, tôi đã không được nhìn thấy bức biếm họa trên đây cho đến mấy chục năm sau, khi tìm lại được Chính Luận trong kho sách của Quán Ven Đường, khi cả Ngọc Dũng và những người bị bắt với tôi đều không còn nữa. Nửa thế kỷ sau, nhìn hình vẽ cũ, không phải chỉ nhớ đến những người bạn ở Chính Luận đã ra đi, mà nhớ đến cả một “Mùa Chịu Nạn” của hàng trăm ngàn người Việt đã tức tưởi ra đi. Ra đi trên núi rừng Trường Sơn; với niềm tin bị nhồi sọ là “giải phóng Miền Nam”, ra đi trên “Đường Máu số 7”; để khỏi bị “giải phóng”, và ra đi trên Biển Đông; liều chết để tìm lẽ sống. Buồn khôn tả!

Chúa chịu nạn, sau ba ngày, sống lại.

Việt chịu nạn, sau 50 năm, bao giờ thoát nạn?

II. Chuyện nay

Phần trên là chuyện cũ ở VN.

Phần này là chuyện hiện tại.

Trước hết, mời quý bạn đọc coi một biếm họa, do Trí tuệ Nhân tạo (Artificial Intelligence = AI) vẽ, theo lời yêu cầu của người viết, mô tả hoàn cảnh nước Mỹ vào thời gian trước cuộc bầu cử năm ngoái.

- Biếm họa “[Uncle Sam vấp ngã](#)” được AI vẽ theo lời chỉ dẫn của tác giả

Cuối loạt bài về cuộc bầu cử tổng thống Mỹ vào tháng 11 năm 2024, người viết đã đề cập tới hình ảnh nước Mỹ như một người khổng lồ nặng 250 kí lô, bị vấp ngã. Vấp ngã là chuyện thường xảy ra trong cuộc sống mọi người. Với bọn trẻ, mỗi khi ngã, có thể bật dậy ngay, phúi bụi trên quần áo, rồi tiếp tục cuộc chơi. Nhưng với người già, hoặc thân thể quá đồ sộ, chẳng may bị ngã, thường không tự mình dậy được, cần phải có nhiều người hợp sức vực dậy. Nếu không được cứu cấp kịp thời, có thể nguy tới tính mạng.

Những nền dân chủ non trẻ, như Đại Hàn, có sức phục hồi vô cùng mau lẹ. Mỗi khi bị vấp ngã, có thể bật dậy ngay. Thí dụ gần nhất, mới tháng 12 vừa qua, Tổng Thống

Đại Hàn Yoon Suk Yeol, cảm thấy bị bó tay, khó làm việc, vì đảng cầm quyền của ông thuộc phe thiểu số tại Quốc Hội. Chả hiểu nghe ai xúi dại, vào hồi 10 giờ đêm tối Thứ Ba, mùng 3 tháng 12, 2024, giống một cuộc đảo chánh qua làn sóng điện, Tổng Thống Yoon đã truyền đi một thông điệp làm sững sốt mọi người. Mở đầu, ông tấn công đảng đối lập về đủ thứ tội, như tham nhũng, bất tài, và quan trọng nhất, là đã ngăn cản, làm trì trệ những kế hoạch an dân giúp nước của ông. Cho nên, ông phải công bố tình trạng Thiết Quân Luật, để khai thông những bế tắc, hầu có thể đem lại hạnh phúc và thịnh vượng cho dân, cho nước. Tiếp theo, để thực hiện Lệnh Thiết Quân Luật, là lệnh đặt sinh hoạt truyền thông dưới sự kiểm soát của quân đội. Cấm tụ họp, cấm biểu tình... Cả Quốc Hội cũng bị bao vây.

Bất chấp giữa đêm Đông giá lạnh, dân chúng đã truyền tin dữ cho nhau, ùn ùn kéo tới Quốc Hội. Nhiều dân biểu vượt vòng vây, trèo tường vào phòng họp. Sau nửa đêm, đã có đủ túc số, mở phiên họp bất thường, và đến 1 giờ 02 sáng mùng 4, Quốc Hội đã biểu quyết chặn Lệnh Thiết Quân Luật của Tổng Thống. Đến 4 giờ sáng, Tổng Thống phải tuyên bố rút lại Lệnh này. Cuộc xáo trộn chỉ tồn tại trong 6 giờ.

Nhưng không phải thế là xong; kẻ làm ầu phải chịu hậu quả. Năm ngày sau, 7-12, 24, Tổng Thống Yoon Suk Yeol đã bị Quốc Hội đàn hạch (impeached), với hàng chục Dân Biểu thuộc đảng của tổng thống đã bỏ phiếu cùng phe đối lập. Sau đó ít ngày, ông đã bị bắt, rồi được tạt ngoại. Vào ngày Thứ Sáu, 4 tháng 4, 2025, toàn thể Tối Cao Pháp Viện đã ra phán quyết chốt: Truất quyền của Tổng Thống. Sẽ bầu tổng thống mới trong 60 ngày. Cậu bé Dân Chủ Đại Hàn đã giải quyết một chuyện quan trọng như vậy, chỉ trong đúng bốn tháng.

Trong khi một nền dân chủ già nua và nặng nề như Hoa Kỳ, cũng đã bị vấp ngã, và mất bốn năm, vẫn không ngồi dậy được.

Qua bầu cử tổng thống tháng 11 năm 2020, Joe Biden đã thắng cử rõ ràng, bằng cả phiếu cử tri đoàn: 306 trên 232, và phiếu đại chúng: 81 triệu 283 ngàn 501 phiếu, so với 74.223.975 phiếu của người về nhì. Cuộc bầu cử đã diễn ra khi ông Trump là Tổng Thống, có nghĩa là khó có âm mưu gian lận nào có thể qua mặt được hệ thống kiểm soát của chính quyền đương nhiệm. Nhưng người thất cử đã nhất định không chịu thua, lớn tiếng tố cáo rằng phần thắng đáng lẽ thuộc về mình, đã bị đối phương ăn cắp, mặc dù không nêu được bằng chứng gian lận nào. Cuối cùng, ông đã hô hào một cuộc biểu tình lớn, mang danh "chặn ăn cắp – stop the steal", đưa đến bạo động tại Quốc Hội vào ngày 6 tháng 1, 2021, nhằm mục đích ngăn chặn thủ tục chính thức chấp nhận kết quả bầu cử. Có xung đột với nhân viên công lực, có người chết, và hư hại tài sản. So với vụ ban hành Lệnh Thiết Quân Luật tại Đại Hàn ngày 3-12-2024, vụ 6-1-2021 trầm trọng hơn nhiều. Nhưng trong bốn năm, chính quyền Biden kể nhiệm vẫn không giải quyết dứt khoát được vụ này. Hệ quả là, trở trêu thay, kẻ phá luật lệ đã có thể tiếp tục cuộc chơi, trở lại nắm guồng máy... thi hành luật! *Đó là hình ảnh người khổng lồ ngã, mà không dậy được.*

Sau bầu cử, vào cuối tháng 1-2025, Chú Sam giống người bị đột quy, chỉ có nửa người còn cử động được, nửa kia bất động. Đặc biệt, Chú trong tình trạng khoả thân, phơi bày trước mắt mọi người đầy đủ các chi tiết vốn được che đậy trên thân thể mình.

Trước kia, Bạch Ốc, nhất là Phòng Bầu Dục, nơi làm việc của tổng thống, được coi là chốn thâm cung bí sử. Hiếm người biết rõ mọi sự diễn ra ở đó, ngoài những tấm hình đã được chọn lựa kỹ, hay bản thông cáo báo chí được chính thức công bố. Tổng Thống Roosevelt từng bị tê liệt, mà trong hàng chục năm, chẳng mấy người dân biết ông phải ngồi xe lăn. Ngay cả Đệ Nhất Phu Nhân Hillary, cũng không biết Tổng Thống Clinton đã tiếp ai ở đó. Vậy mà bây giờ, chẳng còn gì che đậy nữa. Qua màn hình, người dân có thể nhìn rõ mọi sinh hoạt diễn ra ở Phòng Bầu Dục. Có lúc giống như cảnh một vườn trẻ, người lớn nói năng, khua chân múa tay trong một cuộc họp báo, bên cạnh trẻ con chơi đùa. Có lúc giống cảnh tranh cãi hơn thua tại một sòng bài, giữa hai vị nguyên thủ quốc gia, qua cuộc đối thoại gay gắt: — Anh có con bài nào đáng giá không? —Tôi không chơi bài! —Không chơi bài thì nhà anh vác mặt đến đây làm gì? Đại loại là như thế!

Qua cảnh trên đây, dân coi TV chợt nhớ ra, đương kim Tổng Thống vốn là một chủ sòng bài vĩ đại. Bảy chục năm trước, tại VN, Vua Bảo Đại đã trao vận mệnh Quốc Gia cho ông chủ sòng bài Bảy Viễn, đi đến chấm dứt Nguyễn Triều. Đặc điểm của những tay tổ cờ bạc, một khi được những người ngây thơ hùn vốn để mong “làm giàu tắt”, thường chơi những nước bài rất bạo. Vì đó là tiền bá tánh, không phải tiền túi của mình. Thắng, mình hưởng trước. Thua, mình sướng tay và thiên hạ trắng tay.

Năm 1955, Nhà Nguyễn diệt vong, do Vua Bảo Đại trao lá bài chủ cho chủ sòng. Có “King” trong tay, Chú Bảy ra tối hậu thư, buộc đối phương nhượng bộ trong 48 giờ. Nhưng Nam VN đã thoát hiểm trong gang tấc, và sống thêm được 20 năm. Theo báo chí Mỹ hồi đó, là nhờ Phép Lạ của Chúa.

Bây giờ, Mỹ là một nước dân chủ; không ai có lá bài King; chủ quyền thuộc về toàn dân. Qua cuộc bầu cử năm ngoái, 77 triệu, 302 ngàn, 580 cử tri đã trao vận mệnh quốc gia, cùng vận mệnh mình và con cháu mình, vào tay một chủ sòng bài vĩ đại, với hy vọng để làm cho nước Mỹ vĩ đại trở lại. Bây giờ, để thoát hiểm, Mỹ cũng cần một phép lạ. Xin Chúa ban Phước Lành cho Hoa Kỳ!

Nhớ lại biếm họa “Việt chịu nạn” 50 năm trước, người viết cũng muốn có một biếm họa nước Mỹ hôm nay, nhưng TUYẾT đã đi rồi, mà mình không biết vẽ. đành phải nhờ phát minh mới của thời đại là AI vẽ hộ một Uncle Sam vấp ngã, theo điển tích “bộ quần áo mới của Hoàng đế.”

Hì hục một lúc, AI trả lời không thể vẽ theo lời yêu cầu.

Hỏi: Tại sao?

Đáp: Nếu không vẽ Uncle Sam mặc quần áo, thì phải vẽ cả bộ phận sinh dục, nhưng làm như vậy là phạm tội khiêu dâm.

Hỏi: Tránh vẽ bộ phận sinh dục, được không?

Đáp: Không thể!

Hỏi: Tại sao?

Đáp: Tổng Thống đã ký pháp lệnh, quy định tất cả dân Mỹ chỉ có hai giới, nam hoặc nữ. Mỗi người phải có bộ phận sinh dục định hình rõ ràng, để khẳng định giới tính bẩm sinh. Ai không có, hoặc chỉnh sửa nhập nhằng, là trái luật. Có thể bị trục xuất.

Tóm lại, rồi đây, ngoài yêu cầu trình thê căn cước, người dân của nước Mỹ đã vĩ đại trở lại, còn có thể bị yêu cầu khóa thân, để khám xem đích thực là nam hay nữ.

Đó là lý do, dù đã yêu cầu sự giúp đỡ của AI, người viết vẫn không thể có hình Chú Sam bị đột quy trong tình trạng khoả thân.

III. Việt Mỹ cùng giải phóng!

Khi tìm hiểu về chuyện cũ và mới, giữa Việt Nam và Mỹ, người viết bỗng chú ý tới mấy sự việc khá đặc biệt:

Việt Nam xa Mỹ nửa vòng địa cầu, và vốn có thành kiến cho rằng Việt Nam thua Mỹ về nhiều phương diện. Nhưng qua những gì đã được đề cập tới, có những sự việc cho thấy Việt Nam đã đi trước Mỹ khá xa. Chẳng hạn:

– Bảy chục năm trước, Vua Việt Nam đã tin tưởng, trao phó sứ mệnh cứu nước cho một chủ sòng bài nổi tiếng. Bảy chục năm sau, dân Mỹ mới bắt chước điều này.

– Nửa thế kỷ trước, nhà cầm quyền Cộng Sản VN mừng chiến thắng “Giải Phóng Miền Nam” vào ngày 30 tháng 4, 1975. Nhờ biến cố này, hàng triệu người dân VN đã được giải phóng khỏi cuộc sống an cư lạc nghiệp, giải phóng khỏi sự nghiệp gò bó, giải phóng khỏi xí nghiệp, khỏi học đường để đi tù, hay tự do đi vùng kinh tế mới. Thậm chí, nhiều người đã được giải phóng khỏi mạng sống của mình! Tại “trại cải tạo”, hay ngoài biển cả.

50 năm sau, bốn tuần trước “Ngày Giải Phóng” 30 tháng 4 của VN, tại Vườn Hồng Bạch Ốc, Tổng Thống Mỹ cũng chọn “Ngày Giải Phóng” của Mỹ, là ngày mừng 2 tháng 4:

*“Thưa các công dân Hoa Kỳ, đây là Ngày Giải Phóng — đã chờ đợi từ lâu. Ngày 2 tháng 4, 2025 sẽ được nhớ mãi như là ngày tái sinh của nền kỹ nghệ Hoa Kỳ, ngày định mệnh Hoa kỳ được tái thu hồi, và là ngày mà chúng ta bắt đầu làm cho nước Mỹ giàu có trở lại” **

Ngày Giải Phóng của Mỹ ra đời sau Ngày Giải Phóng của VN 50 năm. Ngày nào cũng có phần tốt, phần xấu. Phần tốt là những lời hứa chưa thấy, và có thể không bao giờ thấy. Phần xấu đã thể hiện tức thì. Ví dụ, chỉ vài ngày sau lời hứa “chúng ta bắt đầu làm cho nước Mỹ giàu có trở lại”, thị trường chứng khoán Mỹ đã bị xuống dốc, nghèo hơn vài ba ngàn tỉ!

Dù sao, những ai đã hoàn toàn tin tưởng vào khả năng lãnh đạo của Chính Quyền Mỹ hiện nay, vẫn có thể hy vọng rằng, chỉ một thời gian ngắn nữa, Mỹ có thể đuổi kịp Việt Nam.

© Đinh Từ Thức

* Nguyên văn lời tuyên bố của Tổng Thống Mỹ tại Vườn Hồng Bạch Ốc, ngày 2 tháng 4, 2025: “My fellow Americans, this is Liberation Day – waiting for a long time. April 2, 2025 will forever be remembered as the day American industry was reborn, the day America’s destiny was reclaimed, and the day that we began to make America wealthy again.”